

Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 2021/14874 Esas Numaralı 2021/7382 Sayılı Karar

MAHKEMESİ :Ticaret Mahkemesi

Taraflar arasındaki tazminat davasının yapılan yargılaması sonunda verilen hükmün duruşmalı olarak temyizden tetkiki davacı vekilince istenmiş olmakla duruşma için tayin edilen 13.10.2021 Çarşamba günü davacı vekili Av. ... geldi. Davalı adına gelen olmadı. Temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşıldıktan ve hazır bulunan davacı vekili dinlendikten sonra vaktin darlığından dolayı işin incelenerek karara bağlanması başka güne bırakılmış olup dosya incelendi, gereği düşünüldü:

-K A R A R-

Davacı vekili; kaza tarihini kapsar geçerli bir trafik sigorta poliçesi bulunmayan, davacının içerisinde yolcu olarak bulunduğu aracın 30/03/2018 tarihinde karıştığı tek taraflı trafik kazası sonucunda, müvekkilinin yaralandığını ve malul kaldığını,...'na tazminat talebiyle yapmış oldukları başvurunun sonuçsuz kaldığını, beyanla fazlaya ilişkin haklarını saklı tutarak şimdilik 60.000,00 TL maddi tazminatın davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı vekili; başvurunun reddini talep etmiştir.

Sigorta Tahkim Komisyonu Uyuşmazlık Hakem Heyetince; uyuşmazlık konusu kazanın göçmen kaçakçılığı yapıldığı esnada meydana geldiği, göçmenlerin taşındığı araç işleteninin araçta kaçak göçmen olarak bulunan başvuru sahibine karşı sorumluluğunun sigorta teminatı kapsamında olmadığı gerekçesiyle başvurunun reddine, karar verilmiş, karara karşı davacı vekili tarafından yapılan itiraz üzerine İtiraz Hakem Heyetince davacı vekilinin yapmış olduğu itirazın reddine, davacıların başvurularının reddine, karar verilmiş, , itiraz hakem heyeti kararı davacı vekili tarafından süresi içerisinde temyiz edilmiştir.

Dava, trafik kazası sonucu oluşan cismani zarar nedeniyle, işgücü kaybı tazminatı istemine ilişkindir. Uyuşmazlık Hakem Heyetince; uyuşmazlık konusu kazanın göçmen kaçakçılığı yapıldığı esnada meydana geldiği, göçmenlerin taşındığı araç işleteninin araçta kaçak göçmen olarak bulunan başvuru sahibine karşı sorumluluğunun sigorta teminatı kapsamında olmadığı gerekçesiyle başvurunun reddine, karara karşı davacı vekilinin yapmış olduğu itirazın reddine karar verilmiş ise de;varılan sonuç dosya kapsamına uygun düşmemektedir.

Türk Hukukunda kişilerin hak arama özgürlüklerini kullanmaları herhangi bir sınırlandırmaya tâbi tutulmamıştır. Ancak bazı istisnai durumlarda dava açan veya takip hakkını kullananın önceden belirlenen bazı özel yükümlülükleri yerine getirmesi şart koşulabilir. Bu istisnai şartlardan biri de teminat gösterme yükümlülüğüdür.

5718 sayılı MÖHUK madde 48/1'e göre; "Türk mahkemesinde dava açan, davaya katılan veya icra takibinde bulunan yabancı gerçek ve tüzel kişiler, yargılama ve takip giderleriyle karşı tarafın zarar ve ziyanını karşılamak üzere mahkemenin belirleyeceği teminatı göstermek zorundadır". MÖHUK'ta teminat gösterme yükümlülüğü konusunda "yabancılık" ölçütü esas alınmıştır. Buna karşın davalının veya kendisine karşı takibe girilen karşı tarafın vatandaşlığı, bu madde kapsamında da bir öneme sahip değildir. Bu maddeye göre hakim tarafından verilen kesin süre içinde teminat gösterilmezse, dava, dava şartı eksikliğinden HMK'nun 114/1-ğ maddesi uyarınca reddedilir.

MÖHUK madde 48/2'de ise; "Mahkeme, dava açanı, davaya katılanı veya icra takibi yapanı karşılıklılık esasına göre teminattan muaf tutar" hükmü yer almaktadır.

Buna göre Türk hâkimi, yabancı davacının, davaya katılanın veya icra takibinde bulunanın vatandaşı olduğu ülke ile Türkiye arasında karşılıklılık (mütekabiliyet) var ise, bu kişiyi teminattan muaf tutacaktır. Karşılıklılık, iki devlet arasında imzalanan (iki taraflı) anlaşma veya iki devletin de taraf

olduğu uluslararası (çok taraflı) anlaşma ile sağlanabileceği gibi, kanuni veya fiili karşılıklılık şeklinde de sağlanabilir. Az yukarıda belirtilen anlaşmalardan biri de 1954 tarihli Hukuk Usulüne Dair Lahey Sözleşmesi olup, anılan sözleşmenin 17. maddesinde; âkit devletlerden birinde ikamet eden ve diğer bir devletin mahkemeleri huzurunda davacı veya müdahil olarak bulunan âkit bir devletin vatandaşlarından yabancı olmaları sebebi ile herhangi bir teminat istenemeyeceği düzenlenmiştir. Davacı Afganistan uyruklu olup, Hakem Heyetince şikayetçinin teminat muafiyetinin bulunup bulunmadığı hususunda, hükme dayanak oluşturacak nitelikte bir araştırma yapılmadığı anlaşılmaktadır.

5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkındaki Kanun'un 48/2. maddesinde dava açanın karşılıklılık esasına göre, teminattan muaf tutulabileceği düzenlendiğinden öngörülen teminat hususu Mahkemece re'sen gözetilmelidir.

Bu sebeple İtiraz Hakem Heyetince, öncelikle davacının teminattan muaf olup olmadığı hususunun Adalet Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü'nden sorularak alınacak yazı cevabına göre, davacının teminat göstermesi gerektiği sonucuna varılırsa, teminatın yatırılması için davacıya kesin süre verilmesi, anılan sürede belirtilen teminatın yatırılmaması halinde istemin usulden reddine, yatırılması halinde ise, dava şartı eksikliği süresinde giderilmiş olacağından işin esasına girilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken doğrudan işin esasına girilmesi doğru olmamış, hükmün bu yönden re'sen bozulmasına karar vermek gerekmiştir.

2-Bozma neden ve şekline göre davacı vekilinin temyiz itirazlarının şimdilik incelenmesine gerek görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda (1) numaralı bentte açıklanan ve re'sen görülen nedenlerle İtiraz Hakem Heyeti kararının BOZULMASINA, (2) numaralı bentte açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının şimdilik incelenmesine yer olmadığına, 3.050,00 TL vekalet ücretinin davalıdan alınarak duruşmada vekille temsil olunan davacıya verilmesine, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davacıdan geri verilmesine 25/10/2021 gününde oybirliğiyle karar verildi.